TDOK-nummer
TDOK 2023:0158
Fastställt av
Chef VO Underhåll
Skapat av
Emilie Arnesten UHtam

Dokumentdatum
2025-10-27
Gäller från
2025-11-01

Konfidentialitetsnivå
1 Ej känslig
Version
5.0
Ersätter
TMALL 0553

Miljöwebb Landskap – Solitära träd

Syfte

Dokumentet utgår från *Riktlinje Landskap (TDOK 2015:0323)* och är ett stöd vid registrering av information i och användning av Miljöwebb Landskap. Dokumentet är kopplat till huvudprocessen *Samla in och bearbeta information om vägar och järnvägar*.

Omfattning

Dokumentet ska användas som stöd för registrering av information i Miljöwebb Landskap. *Manual för Miljöwebb Landskap (TDOK 2023:0101)* ger ytterligare stöd vid inmatning av information i Miljöwebb Landskap.

Utöver registrering av data ska aktuella översiktsbilder som visar det solitära trädet i sin omgivning och/eller bilder som visar utförd åtgärd läggas in i Miljöwebb Landskap. Även dokument såsom inventeringsprotokoll, beslut från länsstyrelse, förelägganden, skiss, ritning, karta och skötselplan ska registreras. Diarienummer samt handlingsnummer anges. En kortfattad beskrivning av hur driftskedet berörs och eventuella kontrollprogram noteras och tidigare mätdata, analyser, rapporter eller dylikt läggs in. Skötselbeskrivningar, foton och övriga dokument läggs också in.

Definitioner

Solitära träd är fristående träd som är enskilda eller utgör en mindre grupp av färre än fem träd längs en väg eller järnväg (*Riktlinje landskap TDOK 2015:0323*). Främst omfattas träd som uppnår kriterierna för särskilt skyddsvärda träd, efterträdare (till jätteträd), träd med kulturvärden, träd med värde för landskapsbilden.

I Miljöwebb Landskap hanteras solitära träd längs statlig väg och inventerade driftplatser på järnväg enligt *Inventeringsmanual för biologisk mångfald vid järnvägsstationer, Trafikverkets publikation 2015:253*.

Ansvar

Förvaltningen för Miljöwebb Landskap ansvarar för dokumentet.
Handledningen riktar sig till användare av Miljöwebb Landskap.

Händelser

När miljöföreteelser skapas eller redigeras behöver dessa kopplas till en händelse. Vissa händelser är aktuella både vid skapande av nya och redigering av befintliga objekt, medan andra endast är aktuella vid redigering av befintliga objekt. Nedan listas alla händelsetyper och gemensamma attribut för alla typer och alla miljöföreteelser.

Tabell 1. Händelsetyper och värdemängder samt definitioner.

Attribut	**Värdemängd**	**Definition**
Attribut för alla händelser:		
Händelsedatum	Datum	
Rubrik	Textfält	
Ärendenummer i diariet	Textfält	
Handlingsnummer i diariet	Textfält	
Projektnummer	Textfält	
Verksamhetsområde	Investering (IV)	Välj det verksamhetsområde som ansvarar för informationen som registreras.
	Planering (PL)	Välj det verksamhetsområde som ansvarar för informationen som registreras.
	Stora projekt (PR)	Välj det verksamhetsområde som ansvarar för informationen som registreras.
	Underhåll (UH)	Välj det verksamhetsområde som ansvarar för informationen som registreras.
Beskrivning	Textfält	
Länkade händelser *(endast redigering av befintliga objekt)*	Välj relaterad händelse om aktuellt.	
HÄNDELSE: Anteckning		
Anteckning		Registrering av information som inte passar under någon annan händelsetyp.
HÄNDELSE: Berört av ärende		Objektet ingår i yttrande/utredning av ett ärende.
Typ av ärende	AKJ (anläggningsspecifika krav järnväg)	Objektet ingår i yttrande/utredning för AKJ.
Typ av ärende	Ledningsärende	Objektet ingår i yttrande/utredning av ett ledningsärende.
Typ av ärende	Anslutningsärende	Objektet ingår i yttrande/utredning av ett anslutningsärende.

Typ av ärende	Timmerupplag	Objektet ingår i yttrande/utredning av ett timmerupplag.
Typ av ärende	Övrigt	Objektet ingår i yttrande/utredning av en annan typ av ärende.
HÄNDELSE: Ekologisk uppföljning		
Ekologisk uppföljning		Ekologisk uppföljning har utförts kopplat till objektet.
HÄNDELSE: Enklare fältbesök		Enklare fältbesök av objektet har genomförts.
Enklare fältbesök		
HÄNDELSE: Föreläggande och myndighetsbeslut		Myndighetsbeslut (eller domstol) som ofta innebär att verksamhetsutövaren som beslutet gäller ska göra något. Föreläggandet kan också innebära förbud eller begränsningar. Det kan röra sig om dispensbeslut eller provtagning av vatten.
Föreläggande och myndighetsbeslut		
HÄNDELSE: Händelse med negativ påverkan		
Händelse med negativ påverkan		Negativ påverkan till följd av projekt, t.ex. bortgrävd artrik vägmiljö, nedtagning av träd eller borttagning av del av stenmur.
HÄNDELSE: Inventering		
Inventering		Inventering enligt fastställd metod, ange var inventeringen avser.
Använd metod	Annan metod	
Utförd av	Textfält	
HÄNDELSE: Kontakt		
Kontakt		Viktig kontakt kopplad till enskilt objekt, t.ex. markägare, annan myndighet (t.ex. länsstyrelse), entreprenör och övrig anställd eller konsult på TRV.
HÄNDELSE: Planering av miljöåtgärd		
Planering av miljöåtgärd *(endast vid redigering av objekt)*		Planering av natur- och kulturåtgärd som syftar till att stärka värden. Detta oavsett finansieringsform, t.ex. riktad fysisk miljöåtgärd, miljöåtgärd inom ett investeringsprojekt eller underhållsprojekt.
HÄNDELSE: Relaterad miljöföreteelse		
Relaterad miljöföreteelse		Information om huruvida objektet ingår i eller ska ses tillsammans med ett annat objekt, t.ex. att en invasiv art finns i en artrik vägmiljö.
HÄNDELSE: Uppföljning av utförd miljöåtgärd		
Uppföljning av utförd miljöåtgärd *(endast vid redigering av objekt)*		Granskning av utförd miljöåtgärd. Synpunkter på utförande kopplat till beställning/projektering, t.ex. godkänd eller underkänd.
Typ av uppföljning	Slutbesiktning av oberoende part	

Typ av uppföljning	Uppföljning av sakkunnig natur- eller kulturmiljö	
Bedömning	Godkänd	
Bedömning	Godkänd med anmärkning	
Bedömning	Underkänd	
Utförd av	Textfält	Miljöspecialist, RMÅ-ansvarig, namn på företag osv.
Anmärkning	Textfält	Ange om åtgärden är godkänd, om något mer behöver åtgärdas osv.
HÄNDELSE: Utförd miljöåtgärd		
Utförd miljöåtgärd		Utförd natur- eller kulturåtgärd som syftar till att stärka värden. Detta oavsett finansieringsform, t.ex. riktad fysisk miljöåtgärd, miljöåtgärd inom ett investeringsprojekt eller underhållsprojekt. Ange om den åtgärd som är genomförd inneburit nyskapande (ej tidigare funnits på platsen), restaurering (större åtgärder inom RMÅ) eller mindre renovering (oftast genomförd inom basunderhåll).
Ingår i projekt	Textfält	
Finansierat av	Riktad fysisk åtgärd	
Finansierat av	Åtgärd inom investeringsprojekt	
Finansierat av	Åtgärd inom underhållsprojekt	
Finansierat av	Åtgärd inom stora projekt	
Finansierat av	Annan	
Utförd av		

Basfakta och attributdefinitioner

Tabell 2. Attributdefinitioner för basfakta.

Attribut	**Värdemängd**	**Definition**
Skapa nytt objekt		
Miljöföreteelse	Solitära träd	
Trafiknättyp	Väg	Objektet ligger längs vägnätet.
	Järnväg	Objektet ligger längs järnvägsnätet.
KORT: Information om objektet		
Namn	Textfält	Namn på objektet.
Klassning	Solitära träd	Träd som är bedömda som särskilt skyddsvärda, efterträdare eller på annat sätt värdefulla kulturhistoriskt, biologiskt eller upplevelsemässigt.
	Omklassad till att inte vara Solitära träd	Objekt som tidigare har varit solitära träd men som inte uppfyller kriterierna och definitionen för solitära träd längre.
	Potentiella Solitära träd	Objekt som inte är verifierat och bedömt enligt kriterier och definition för solitära träd. Det kan exempelvis vara tips från länsstyrelsen eller allmänheten som ska bedömas innan de läggs in som solitära träd.
Beskrivning	Fritext	En allmän beskrivning av trädet/träden och omgivningen som inte framgår i övrig inregistrering.
KORT: Relaterade miljöföreteelser		
Objekt-id	Fritext	Ange objekt-id för relaterad miljöföreteelse.

Kommentar	Fritext	Kommentar kopplad till relationen.
Relationstyp	Ingår i	Objektet ingår i det relaterade objektet.
	Ska ses tillsammans med	Objektet ska ses tillsammans med det relaterade objektet.
KORT: Träd		
Namn	Fritext	Namn på trädet.
Beskrivning	Fritext	Beskrivning av det specifika trädet.
Trädslag	Lista	Välj trädslag utifrån lista.
Avstånd till väg/spår (m)	Numeriskt värde	Ange avståndet mellan vägen/spåret och träden. Avstånden kan variera mellan de olika träden. Ett spann kan då anges.
Vitalitet	0. Ej bedömt	
	1. God vitalitet	Trädet kan ha skador, men tillväxten och övervallningen är ändå god. Tär krona med god skottillväxt. Kronans ljusgenomsläpplighet: 0-10 %.
	2. Måttlig vitalitet	Något begränsad tillväxt. Vitalitet 1-träd kan tidvis vara i denna vitalitetsivå på grund av bland annat torka. Kronans ljusgenomsläpplighet: 11-25 %.
	3. Dålig vitalitet	Trädet har en dålig vitalitet med mycket begränsad chans till återhämtning utan genomgripande insatser. Kronans ljusgenomsläpplighet: 26-60 %.
	4. Mycket dålig vitalitet	Trädet är i mycket dåligt skick. Kronans ljusgenomsläpplighet: 61-99 %.
Risk	0. Ej bedömt	
	1. Låg risk	Trädet visar inga tecken på risk för person eller egendom under överskådlig tid.
	2. Måttlig risk	Trädet kan innebära viss risk för egendom eller person.
	3. Hög risk	Trädet innebär en hög risk för egendom eller person.

	4. Extrem risk	Trädet innebär en mycket hög risk för egendom eller person.
Skador	0. Ej bedömt	
	1. Inga	Inga anmärkningsvärda skador finns.
	2. Lindriga	Lindriga beskärningsskador, mindre rothalsskador, mindre mängd markkompaktering eller grävskador. Storleksmässigt ej överstigande 10 % av antingen stambasens omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.
	3. Måttliga	Mindre områden som saknar bark in till veden, mindre toppröta, mindre rötangrepp, markkompaktering eller grävskador. Storleksmässigt ej överstigande 25 % av antingen stambasens omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.
	4. Svåra	Svåra skador, exempelvis större rötangrepp, lossnande bark in till veden, markkompaktering eller grävskador. Vid skador som ej uppvisar röta eller ihåligheter överstiger skadan 25 % av antingen stambasens omkrets, stammens omkrets, kronans volym eller markytan under trädets krona.
Bevarandevärt kulturmiljövärde	Historia	Träd till vilket ålderdomligt bruk, sägen, tradition, namn eller märkligt historiskt minne är knutet. Trädet kan även ha planterats utifrån ett uttalat syfte.
	Biologiskt kulturmiljövärde	Biologiskt kulturarv är natur som berättar om kultur. Det utgörs av ekosystem, naturtyper och arter som uppstått, utvecklats, eller gynnats genom människans nyttjande av landskapet och vars långsiktiga fortlevnad förutsätter eller påverkas positivt av brukande och skötsel.

Biologiskt värde	1. Högt biologiskt värde	Trädet innehar rikligt med värdefulla biologiska element. Exempelvis små och stora håligheter, död ved och förekomst av blöt eller torr mulm. På trädet förekommer även lavar, mossor och eller trädsvampar. Förekomst av rödlistade arter är av stor betydelse. De solitära träden är entomologiskt mycket intressanta. Kan även vara intressant som boplats åt t.ex. fåglar och fladdermöss. Särskilt skyddsvärda träd ingår i denna kategori.
	2. Biologiskt värde	Värdefullt träd med vissa biologiska element. Värdefulla element såsom håligheter, död ved och mull, samt lavar, mossor, trädsvampar och/eller insekter förekommer i viss omfattning. Efterträdare till jätteträd ingår i denna kategori.
	3. Lågt biologiskt värde	Sparsamt med värdefulla element såsom håligheter, död ved och mull.
	4. Inget biologiskt värde	Träd utan något direkt biologiskt värde, t.ex. mycket unga träd.
Bevarandevärt naturvärde	Grovt träd	Jätteträd, efterträdare eller annars vad som räknas som grovt per trädslag.
	Mulm	Trädet/hålet innehåller mulm.
	Håligheter	Trädet har håligheter.
	Boträd	Trädet utgör bomiljö för fåglar, fladdermöss eller annan art/artgrupp.
	Substrat för arter	Trädet är substrat för naturvårdsintressant art.
	Pollen/nektarresurs	Trädet är en viktig födokälla för insekter.
Kulturhistoriskt värde	1. Högt kulturhistoriskt värde	Trädet har planterats utifrån ett tydligt syfte och har en koppling till övriga företeelser i landskapet. Trädet kan också ha en kulturhistorisk tradition och koppling till folktro t.ex. vårdträd och supartall.
	2. Kulturhistoriskt värde	Trädet är planterat och har en koppling till det omgivande landskapet.

	3. Lågt kulturhistoriskt värde	Trädet är planterat, men det är svårt att se någon kulturhistorisk koppling till omgivande landskap.
	4. Inget kulturhistoriskt värde	Självsådda träd utan kulturhistorisk koppling till omgivande landskap.
Estetiskt värde	1. Högt estetiskt värde	Trädet bidrar med ett stort värde för landskapsbilden. Trädet står i ett öppet landskap och bidrar starkt till karaktären i landskapet. Trädet kan vara ett karaktärsträd, vilket innebär att det är betydelsefullt för platsen baserat på bland annat växtsätt, art och placering. Kan även fungera som viss optisk vägledning och orienteringspunkt i landskapet.
	2. Estetiskt värde	Trädet har ett värde för landskapsbilden. Trädet står i ett öppet landskap och bidrar till karaktären i landskapet.
	3. Lågt estetiskt värde	Trädet har ett visst värde för landskapsbilden.
	4. Inget estetiskt värde	Trädet har ingen koppling till landskapsbilden. Står ofta i anslutning till skogsmark.
Bevarandevärt upplevelsevärde	Säreget	Trädet har ett ovanligt utseende som bidrar till upplevelsevärdet.
	Bidrar till landskapsbilden	Trädet bidrar med ett stort värde för landskapsbilden. Trädet står i ett öppet landskap och bidrar starkt till karaktären i landskapet. Trädet kan vara ett karaktärsträd, vilket innebär att det är betydelsefullt för platsen baserat på bland annat växtsätt, art och placering. Kan även fungera som viss optisk vägledning och orienteringspunkt i landskapet.
	Landskapshistoria	Synliggör landskapets historia eller historisk användning av landskapet.
Rekryterande träd	Textfält	Trädet är viktigt att spara då det ska ta över när äldre träd försvunnit.

Naturminne	Ja	Skyddat som naturminne enligt miljöbalken.
	Nej	Ej skyddat som naturminne.
Särskilt skyddsvärt träd	Ja	Särskilt skyddsvärt träd enligt Naturvårdsverkets kriterier.
	Nej	Uppnår inte Naturvårdsverkets kriterier för särskilt skyddsvärt träd.
Huvudman	Trafikverket	Trafikverket är objektets huvudman.
	Annan	Objektet har en annan huvudman.
	Delat	Objektet har delat huvudmannaskap mellan Trafikverket och annan huvudman.
	Okänt	Objektet har okänd huvudman. Används då huvudmannaskapet inte har bedömts eller inte kunnat bedömas.
Skötselansvarig	Trafikverket	Trafikverket är objektets skötselansvarig.
	Annan	Objektet har en annan skötselansvarig.
	Delat	Objektet har delat skötselansvar mellan Trafikverket och annan huvudman.
	Okänt	Objektet har okänd skötselansvarig. Används då skötselansvaret inte har bedömts eller inte kunnat bedömas.
Kommentar Huvudman och Skötselansvarig	Fritext	Ange kommentar kopplad till Huvudman och Skötselansvarig, exempelvis svårighet att bedöma ansvar.
KORT: Position		För att ange en geometri måste man vara på skala 1:25 000 eller mindre.
KORT: Bilder		Tänk på att inte ladda upp bilder som innehåller personer eller där man ser registreringsskyltar etc.

Filnamn	Textfält	Bildens filnamn. Importeras automatiskt.
Filstorlek	Beräknas av systemet	
Filformat	Beräknas av systemet	
Beskrivning	Textfält	Beskrivning av bilden.
Mediataggar	Textfält	Ange ev. taggar för bilden.
Datum	Giltigt datumvärde	Datum för när bilden togs.
Upphovsman	Textfält	Fotografens namn.
Bildtyp	Detalj	Detaljbilder visar exempelvis skador eller utförda åtgärder.
	Översikt	Översiktsbilder visar objektet i sin omgivning.
Är en primärbild för objektet	Checkbox	Ange om bilden är primärbild för objektet.
Synlig i objektsbeskrivningen	Checkbox	Ange om bilden ska vara synlig i objektbeskrivning.
Prioritetsordning	Siffra	Ange var i ordningsföljden bilden ska visas i objektets bildvisning och objektsbeskrivning.
KORT: Dokument		Dokument som laddas upp utgör allmän handling, kan ges ut på förfrågan och hanteras av många olika handläggare inom myndigheten. Undvik därför att ha onödiga personuppgifter i dokumentet. Är du osäker, kontakta förvaltningen.
Filnamn	Textfält	Filens namn. Importeras automatiskt.
Filstorlek	Beräknas av systemet	
Filformat	Beräknas av systemet	
Beskrivning	Textfält	Beskrivning av filen.
Mediataggar	Textfält	Ange ev. taggar för dokumentet.
Datum	Giltigt datumvärde	Dokumentdatum.

Upphovsman	Textfält	Ange vem som skapat dokumentet.
Dokumenttyp	Avtal	Avtal med andra aktörer som behöver beaktas vid vidare underhåll av objektet.
	Besiktningsprotokoll	Protokoll från besiktningar som genomförs utan någon fastställd metodik.
	Checklista tillståndsbedömning	Fältblankett som används i metodiken för tillståndsbedömning av miljöföreteelserna.
	Dispensansökan	Dispenser till andra myndigheter för en viss åtgärd från Trafikverket.
	Föreläggande och Myndighetsbeslut	Förelägganden och villkor från myndighetsbeslut som påverkar underhållsskedet t.ex. krav på uppföljning och kontrollprogram, tidigare mätningar som ska följas upp.
	Inventeringsprotokoll	Fältblanketter från inventeringar som utförs enligt bestämd metodik.
	Karta	Karta över hela objektet eller en viss del av objektet.
	Objektspecifik skötselbeskrivning	Skötselbeskrivning utöver den skötsel som genomförs inom baskontrakten inom underhåll. Det kan vara en specifik skötsel som just detta objekt är i behov av eller skötsel som har kommit som villkor från en annan myndighet.
	Protokoll konditionsbesiktning	Protokoll från konditionsbesiktning.
	Ritning	Ritning över den tekniska konstruktionen.
	Skiss	En illustration av exempelvis en konstruktion eller ett forsknings- eller uppföljningsförsök.
	Åtgärdsbeskrivning	Åtgärdsbeställningar till entreprenören som ska genomföra en specifik åtgärd för objektet.
	Övrigt	Övrigt.

Hjälpmedel och referenser

I Miljöwebb Landskaps interna och externa arbetsrum finns bland annat information om behörigheter, FAQ och lathundar samt instruktionsfilmer:

Miljöwebb Landskaps interna arbetsrum
Miljöwebb Landskaps externa arbetsrum

På Trafikverkets interna och externa hemsida samt i Miljöwebb Landskaps interna och externa arbetsrum finns mer information om bland annat behörigheter, FAQ och lathundar samt instruktionsfilmer:

Miljöwebb Landskap på interna hemsidan
Miljöwebb Landskap på externa hemsidan

Standard för trädinventering i urban miljö

TDOK 2015:0323 Riktlinje Landskap

TDOK 2012:139 Överlämnande av ny och förändrad infrastruktur

TDOK 2014:0232 Miljöwebb Landskap – IT-stöd för miljöföreteelser

TDOK 2019:0210 Data och dokumentation till förvaltande system – väg

TDOK 2016:0407 Data och dokumentation till förvaltande system - Järnväg

TDOK 2023:0101 Manual Miljöwebb Landskap

TMALL 0173 Överlämnanderapport Miljö

TMALL 0343 Förvaltningsdata väg – Leveransplan

TMALL 0344 Data om anläggningen – Leveransplan – Järnväg

Versionslogg

Fastställd version	**Dokumentdatum**	**Ändring**	**Namn**
Version 1.0	2023-11-01	Nytt dokument	Arnesten Emilie, UHtam
Version 2.0	2023-12-05	Uppdaterat händelserubriker och händelseinformation. Mindre uppdateringar i text.	Arnesten Emilie, UHtam
Version 3.0	2024-05-10	Mindre uppdateringar utifrån förändringar i MWL, bytt ut en referens till TDOK som ersatts av en TMALL.	Arnesten Emilie, UHtam
Version 4.0	2024-11-08	Mindre uppdateringar i text.	Arnesten Emilie, UHtam
Version 5.0	2025-10-07	Justerat layout och slagit samman tabeller både för händelser och attributdefinitioner. Mindre justeringar av attribut och definitioner för att motsvara nuvarande innehåll i MWL.	Arnesten Emilie, UHtam

Dokumentegenskaper, TDOK-nummer TDOK 2023:0158, Fastställt avChef VO Underhåll, Skapat av Emilie Arnesten UHtam, Dokumentdatum *2025-10-27*, Gäller från 2025-11-01,Konfidentialitetsnivå 1 Ej känslig Ersätter TMALL 0553 Dokumenttyp HANDLEDNING.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.